

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ (ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ)

Γ΄ ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΛ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

(Επισημαίνεται ότι οι απαντήσεις που προτείνονται για τα θέματα είναι ενδεικτικές. Κάθε άλλη απάντηση, κατάλληλα τεκμηριωμένη, θεωρείται αποδεκτή)

ΘΕΜΑ 2 (μονάδες 35)

Ερώτημα 1^ο(μονάδες 15)

Με βάση το Κείμενο 1, σχολική ενσωμάτωση είναι η άσκηση του δικαιώματος της συνεκπαίδευσης κάθε παιδιού, με ή χωρίς ειδικές ανάγκες, στο πλαίσιο «ενός σχολείου για όλους», χωρίς καμία διάκριση οποιασδήποτε φύσεως. Σχολική ενσωμάτωση είναι η αλληλοαποδοχή ενός ατόμου ή μιας ομάδας ατόμων – πρωτίστως των ατόμων με ειδικές ανάγκες – και η αντιμετώπισή τους ως μελών μιας σχολικής κοινότητας. Βασίζεται στον σεβασμό της διαφορετικότητας και προϋποθέτει υποστηρικτικές δραστηριότητες, προγραμματισμό της διδασκαλίας και, πάνω από όλα, ικανούς και ευαισθητοποιημένους εκπαιδευτικούς.

Ερώτημα 2^ο(μονάδες 10)

Στην 4^η παράγραφο του Κειμένου 1 αξιοποιείται η αντίθεση στο χωρίο: «Ωστόσο, η απλή τοποθέτηση ενός μαθητή με ειδικές ανάγκες ... μαθητών με δυσκολίες μάθησης». Αντιτίθεται η απλή τοποθέτηση ενός μαθητή με ειδικές ανάγκες σε τάξη του τυπικού σχολείου χωρίς προϋποθέσεις ως κατ' επίφαση σχολική ενσωμάτωση, με την πραγματικότητα της αύξησης αντί της επίλυσης των προβλημάτων, όταν δεν συντρέχουν οι ουσιαστικές προϋποθέσεις στήριξης και ένταξης των μαθητών με ειδικές ανάγκες. Η οπτικοποίηση της αντίθεσης γίνεται με τη διαρθρωτική λέξη «αντίθετα». Η αντίθεση αφενός λειτουργεί ως δομικό στοιχείο της παραγράφου, αφετέρου διασαφηνίζει τις προϋποθέσεις για ουσιαστική σχολική ενσωμάτωση των παιδιών με ειδικές ανάγκες.

Ερώτημα 3^ο(μονάδες 10)

α. Ο Τίτος Πατρίκιος χρησιμοποιεί τις ερωτήσεις στο χωρίο: «Και πρώτα πρώτα αλληλεγγύη με ποιον; Μόνο με τους γνωστούς; Μόνο με τους φίλους; Μόνο με τους συγγενείς; Ή ακόμα και μ' έναν άγνωστο;». Οι ερωτήσεις αξιοποιούνται αφενός ως έκφραση του προβληματισμού του ομιλούντος για το τι είναι αλληλεγγύη με βάση τον αποδέκτη της, αφετέρου εμπλέκουν τον αναγνώστη στο συγκεκριμένο προβληματισμό και τέλος αποτελούν έναυσμα, για να εκφράσει ο Πατρίκιος τις θέσεις του προχωρώντας σε λεπτές διακρίσεις.

β. Το β' ενικό και το α' πληθυντικό πρόσωπο αποτελούν τα κατεξοχήν ρηματικά πρόσωπα που εκφράζουν αλληλεγγύη. Ειδικότερα:

- το β' ενικό πρόσωπο αποτελεί το βασικό πρόσωπο μιας συνέντευξης-συζήτησης, εδώ όμως χρησιμοποιείται ως γενική απεύθυνση προς κάθε άνθρωπο που προβληματίζεται και εμπλέκεται σε θέματα αναζήτησης της ουσιαστικής αλληλεγγύης, καλλιεργώντας ένα κλίμα οικειότητας και συμπόρευσης στο μονοπάτι της ανακάλυψης και εφαρμογής της
- το α' πληθυντικό πρόσωπο εκφράζει την ανθρώπινη ομάδα και τις ευθύνες της για πραγματική αλληλεγγύη προς οποιονδήποτε τη χρειάζεται και όχι για κάλυψη του εγωισμού με τον ψεύτικο μανδύα του ομαδικού πνεύματος.

ΘΕΜΑ 3 (μονάδες 15)

Οποιαδήποτε διαπίστωση από τους/τις μαθητές/-τριες θεωρείται αποδεκτή, εφόσον μπορεί να συσχετιστεί/ τεκμηριωθεί με στοιχεία/ χωρία του κειμένου, χωρίς να δίνεται με τρόπο αυθαίρετο.

Ενδεικτικοί άξονες της απάντησης:

Η συγγραφέας του Κειμένου 3 πραγματεύεται λογοτεχνικά το θέμα της γεροντικής άνοιας και της εμπλοκής των συγγενών του ασθενούς. Ο τίτλος «Silver Alert», που χρησιμοποιείται για την ενημέρωση εξαφάνισης ηλικιωμένων ατόμων, αξιοποιείται εδώ για να υποδηλώσει την εξαφάνιση του πατέρα της γυναίκας-ποιητικού υποκειμένου. Υπονοείται ότι ο πατέρας της χάθηκε επανειλημμένα («Ήταν Δεκέμβρης όταν χάθηκε πρώτη φορά»), ενώ δηλώνεται ότι την πρώτη φορά τον βρήκε στο σπίτι του, το οποίο δυσκολευόταν να αναγνωρίσει. Υποδηλώνεται, παράλληλα, η

δυσκολία της συνύπαρξης που βιώνουν οι συγγενείς προσώπου σε άνοια, καθώς παλινδρομούν ανάμεσα στην επίπληξη («Τον μάλωσα, θυμάμαι») και στην αντιμετώπιση των ασθενών σαν να είναι παιδιά («τον μικρό μου τον πατέρα ... σαν άτακτο παιδί», «Γιατί όμως ... ο Κοντορεβιθούλης μου;»), πράγμα που τους μπερδεύει συναισθηματικά και τους καθιστά αδύναμους να παλέψουν με την ασθένεια των αγαπημένων τους προσώπων. Κλείνοντας υπονοείται ότι ο θάνατος έδωσε τέλος στην απώλεια της επαφής με το περιβάλλον που βίωνε ο πατέρας του ποιητικού υποκειμένου («Εξ άλλου ο πατέρας μου βρήκε τελικά τον δρόμο του»).

Κειμενικοί δείκτες που αξιοποιούνται:

- Η αφήγηση, απλή και σε μικροπερίοδο λόγο, που προσιδιάζει σε αυτήν του παραμυθιού, αφού σαν παραμυθικό πρόσωπο, σαν Κοντορεβιθούλη, βλέπει το ποιητικό υποκείμενο τον πατέρα της
- Τα ερωτήματα («Και πού να έψαχνα ... να τον βρω;», «Πώς είχε διανύσει ... με τα πόδια;», «Γιατί όμως να μη γέμιζα ... ο Κοντορεβιθούλης μου;»), που μαρτυρούν την αγωνία και την απόγνωση του ποιητικού υποκειμένου-συγγενούς
- Η παρομοίωση («σαν άτακτο παιδί»), η απρόσμενη χρήση επιθετικού προσδιορισμού εν είδει οξύμωρου σχήματος («τον μικρό μου τον πατέρα») και ο συνυποδηλωτικός παραμυθικός λόγος («Γιατί όμως να μην γέμιζα την τσέπη του με πετραδάκια να βρίσκει μόνος του τον δρόμο ο Κοντορεβιθούλης μου;»), για να υπογραμμιστεί η μετατροπή του ηλικιωμένου σε παιδί λόγω της άνοιας και το συνακόλουθο ακαταλόγιστο των πράξεών του
- Η συνεκδοχή («Εξ άλλου ο πατέρας μου βρήκε τελικά τον δρόμο του»), για να δηλωθεί ο θάνατος του ηλικιωμένου κ.ά.

Η απάντηση στο τελευταίο υποερώτημα είναι ελεύθερη, ανάλογη με την εντύπωση που προκαλεί το ποίημα, τις απόψεις και τα βιώματα των μαθητών/-τριών.